

Suliniut MANU-p ineriartorteqqinneratut isigineqarsinnaasumik nuna tamakkerlugu angajoqqaanut atuarfimmik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut. Angajoqqaanut atuarfik aallartinneqassaaq 1. juuli 2018-mi.

(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)
(Siullermeerneqarnera)

Asannineq, piumasaqaatit kingunissarlu. Uannut tunngaviupput pingsut perorsaanermit.

Misissuinerup takutippaa, meeqqat perorsarneqartussaasut piumasaqarfigisarlugit ataqqillugillu, inuttut namminiilissappata. Meeqqat sakkortuumik malinnaalluurtussanngorlugit perorsagassaannigillat imaluunniit killeqartinngilluinnarlugit. Meeqqat nammineertunngortarput nuannaartunngorlutillu pissuserillutik, angajoqqaat piumasaqartarsimappata peqataanillu meeqqat pisariaqartitai malugisimallugit. Kisianni qanoq iliortoqartarpa, nalungaanni, qanoq pissuseqassanerluni?

Taamaattumik angajoqqaat atuarfeqalernissaannut siunnersuut isumassarsiatsialaavoq, tassanimi perorsaaneq pillugu aamma pisut kingunerisartagaat pillugit siunnersuisoqartarsinnaavoq. Ajoraluartumimmi kikkut tamarmik toqqissisimallutik asaneqarlutillu meeraanikuunngillat, taamaattumik inuit taamaattut qanoq ilillutik ilisimassavaat, qanoq meeqqatik perorsassanerlugit, ilisimannikkunillu? Naalakkersuisut ersoqatigiinnissaq eqqartorpaat aamma ikioqatigiinnissaq, kisianni allaanngilaq taamaallaat atorsinnaasoq aningaasat pineqartillugit, akissarsiaqqortunerit akileraarnerusarnissaat pineqartillugu imaluunniit akileraarutit, kisianni atuunnani inuit pineqartillugit - Demokraatini isumaqarpugut manna suliniut ersoqatigiinnermut ikioqatigiinnermullu tunngasoq tassaasoq periarfissiinissaq siunnersuisarnissarlu.

Naalakkersuisut perorsaaneq soqutigisorsoorpasinnigilaat, kisianni naalakkersuisoqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni kusanaqisumi allassimavoq, Kalaallit Nunaat allanngortinneqarsinnaanngitsumik namminiilivikkiartortoq. Ukorsiinnguakkuluit qanoq ililluta aamma namminiilivissinnaavugut, angajoqqaat amerlanersuut qitornatik perorsarsinnaanngippatigit nammineertussanngorlugit? Sianiitsuunngilagut, takusinnaalluarparput "Kalaallit Nunaat allanngortinneqarsinnaanngitsumik nammiliivikkiartortoq" - takorluugapalaaginnaasoq - aamma innuttaasut asuli neriulussinnartinneqarput. Takorluukkat akerlerinngilagut, kisianni qanoq? Perorsaaneq, ilinniartitaaneq, akisussaaffik, ataqqinnineq, piumasaqarsinnaanerlu pineqarput aamma taamaattumik Naalakkersuisut sapiissuseqartariaqarput piumassuseqarlutillu, malunnartumilli saperpaat.

Oqaatigiinnarlugilli perorsaariaatsit pingasuupput.

Angajoqqaat naalagaaniartut nakkutilliisuupput qitornamillu pisariaqartitaannut tappiitsuullutik. Malittarisassiortarput meeqqat isumasiooqqaanngiivillugit nassuiaannagilluunniit, soq malittarisassiortoqarnersoq.

Angajoqqaat ilisimaarinnittutut pissusillit aamma sakkortuunik piunasaqartarput peqataanilli kialaartuusarput meeqqatillu oqaloqatigisarlugit. Angajoqqaat nassuiartarpaat sooq malittarisassiorsimanerlutik peqataanilli ammaffigisarpaat malittarisassat pillugit meeqqat isumaat.

Angajoqqaat anngaaginnartut qitornaminnut kialaartuupput, killiliinerli ajorlutik.

Suna pitsaanerua? Qanoq ilinerani qanoq iliortoqartassava? Qanoq ilillunga ilisimassagakkit, angerlarsimaffinni ilikkarsimanngikkukkit?

Misissuinerup takutippaa angajoqqaat ilisimaarinnittutut pissusillit perorsaanerminni iluatsitsilluartartut. Angajoqqaat meeqqaminnit isigineqaraangamik naapertuulluarlutik piunasaqartartut, meeqqaminnit tatigineqartarput aamma meeqqat misigisimasarput angajoqqaamik oqaasii naalattariaqarlugit Tamanna piginnaaneruvoq pingaarutilik sakkussaallunilu pingaarutilik aamma pingaaruteqarpoq nunami maani angajoqqaat tamarmik tamanna pillugu ilinniartinneqarnissaat.

Nivi Olsenip siunnersuutaa ilalerparput innersuullugulu ataatsimiititaliamut susassaqartumut suliareqqitassanngorlugu.

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at etablere en landsdækkende forældreskole, der skal ses som en videreudvikling af MANU-projektet. Forældreskolen skal starte op den 1. juli 2018.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraterne)

(1. behandling)

Kærlighed, krav og konsekvens. Det er for mig tre grundlæggende opdragelsesbegreber.

En undersøgelse viser, at børn skal opdrages med krav og respekt, hvis de skal blive selvstændige individer. Børn skal hverken opdrages med behård disciplin eller med helt frie rammer. Børn bliver selvstændige og glade individer med gode manerer, hvis forældrene sætter krav, mens de samtidig er opmærksomme på barnets behov. Men hvordan gør man det, hvis man ikke er klar over, hvordan man gør det?

Derfor er forslaget med en forældreskole en genial ide, hvor man kan få gode råd til opdragelse og lære om hvilke konsekvenser ting har. Det er desværre ikke alle der har fået en tryk og kærlig barndom, så hvordan skal disse mennesker vide, hvordan de skal opdrage sine børn, hvis man ikke ved bedre? Naalakkersuisut snakker om solidaritet og om at hjælpe hinanden, men det er som om det kun gælder når det drejer sig om penge, progressiv beskatning og skatter, men ikke når det handler om mennesker - vi fra Demokraterne mener, at det her er et tiltag på solidaritet og hjælp, det handler om at give muligheder og rådgivning.

Naalakkersuisut er åbenbart ligeglade med opdragelse, men som der står i deres fine koalitionsaftale, så er Grønland uigenkaldeligt på vej mod selvstændighed Hvordan i alverden skal vi blive selvstændige, hvis flere

forældre ikke er i stand til at gøre deres børn til selvstændige individer? Vi er ikke dumme, vi kan da godt se, at "Grønland er uigenkaldeligt på vej mod selvstændighed" - er en odiøs drøm - og man giver befolkningen falske forhåbninger. Vi har intet imod visionen, men hvordan? Det handler om opdragelse, uddannelse, ansvar, respekt og krav, hvis vi skal blive selvstændige og det kræver mod og vilje fra Naalakkersuisut, hvilket helt tydeligt er manglende.

Der er groft sag tre opdragelsesmåder.

De autoritære forældre er kontrollerende og uopmærksomme på deres barn behov. De sætter regler op uden at diskutere dem eller forklare, hvorfor reglerne bliver sat.

De autoritative forældre stiller også høje krav, men er på samme tid varme og kommunikerer med deres børn. Forældrene forklarer, hvorfor de sætter reglerne, som de gør, men de er samtidig åbne for at høre barnets mening om reglerne.

De eftergivende forældre er varme over for barnet, men sætter ingen grænser.

Hvad er bedst? Hvornår skal man hvad? Hvordan i alverden skal jeg vide det, hvis jeg ikke har lært det hjemmefra?

Undersøgelsen viser at det er de autoritative forældre, der har mest succes med opdragelsen. Når børn opfatter forældrene som retmæssige autoriteter, stoler de på forældrene og føler en forpligtelse til at gøre, som deres forældre har sagt. Dette er en vigtig egenskab og et vigtigt redskab, og det er vigtigt, at alle forældre i landet bliver undervist heri.

Vi støtter op om Nivi Olsen forslag, og henviser det til videre behandling i relevant udvalg.